

Sastanak lokalnog savjetodavnog vijeća – JU Lika i Sj. Dalmacija, E1.

Lokacija: JU PP Velebit, Kaniža gospićka 4b, 53000 Gospić

Datum: 12. prosinca 2019.

Prisutni: Ivana Selanec (voditeljica), Ira Topličanec (voditeljica), Tomislav Gomerčić (voditelj), Željko Ćurković (zapisničar), Zdravko Budimir (fotograf), Nikola Magdić, Sanja Žalac, Tomislav Rukavina, Goran Jurković, Tomislava Maratović Jurković, Marija Maras, Josip Frketić, Slaven Vuković, Irena Krušić Tomaić, Ljiljana Tonković, Katarina Blažević, Vlado Karamarko, Ivana Maras, Robert Bogdanić, Mislav Vukelić, Franjo Špalj, Silvio Katić, Marko Čuljat

Poziv na prvi sastanak Lokalnog savjetodavnog vijeća "Lika i Sj. Dalmacija" poslan je na ukupno 29 kontakta unutar 8 različitih Javnih ustanova od kojih su se odazvale sve javne ustanove tj. ukupno 18 osoba je prisustvovalo samom sastanku. Iz organizacije su bile prisutne četiri osobe – Ivana Selanec, Ira Topličanec, Tomislav Gomerčić, Željko Ćurković i Zdravko Budimir.

Nakon uvodnog pozdrava ravnateljice Ane Brkljačić (JU PP Velebit) i Ire Topličanec (LIFE Lynx tim), svi sudionici sastanka su se predstavili i ukratko objasnili što ih motivira da sudjeluju na sastanku. Nakon predstavljanja, Tomislav Gomerčić je prezentirao projektne aktivnosti i dosadašnje rezultate. Zatim je slijedila rasprava o budućoj komunikaciji i aspektima suradnje.

Tijekom sastanka navedeno je:

Uvodna riječ i predstavljanje

-Ira je pozdravila sve prisutne. Iznosi kako poanta sastanka nije samo prikazivanje dosadašnjih rezultata istraživanja na projektu, već se nada diskusiji s djelatnicima javnih ustanova u pronalaženju novih rješenja za neka goruća pitanja.

-Ravnateljica Brkljačić također pozdravlja sve prisutne. Zahvalna je što je JU PP Velebit izabrana kao domaćin za ovaj sastanak. Smatra da se na LIFE Lynx projektu rade konkretne stvari na terenu, a dosadašnji rezultati su najbolji pokazatelj toga.

-Ira poziva sve prisutne da se predstave.

Rezultati dosadašnjih istraživanja

-Tomislav Gomerčić predstavlja projekt i dosadašnje rezultate istraživanja. Između ostalog govori o sljedećem:

-iznos novaca kojim se raspolaže nije dovoljan za pokrivanje plaća većem broju istraživača. Upravo iz tog razloga u djelatnicima javnih ustanova vidi mogućnost za suradnju (nastaviti postojeću ili započeti novu) i pomoć u istraživanju (terenska istraživanja; pomoć u prikupljanju i obradi podataka)

-parkovi prirode te lovoovlaštenici već duže vrijeme surađuju s projektnim timom (uglavnom pozitivna iskustva)

-lynx.vef.hr je javna baza podataka dostupna svima

-sljedeća jedinka risa bit će ispuštena u NP Paklenica

Početak rasprave

-Sanja postavlja pitanje: „Kod hvatanja jedinki, preferiraju li se spol i starost jedinke?“

-Tomislav: „Nemamo stav o tome, što se ulovi ulovi se.“

-Selanec: „Projektni tim je raspisao dokument po tom pitanju, možete dobiti linkove.“

-Selanec priča o suradnji s lovcima i lovoovlaštenicima. Neki od njih sami obilaze fotozamke, a neki u obilazak idu s istraživačima iz projektnog tima. Iznosi kako bi htjela osigurati i neka nova područja za postavljanje fotozamki. Lovište Karlovićeva korita su primjer dobar primjer neuspješne suradnje; lovoovlaštenik ne podržava Udrugu Biom i ne želi surađivati.

-Sanja: „Mogu li lovci upravljati s divljači u privatnim šumama?“

-Tomislav: „Da.“

-Tomislav priča o problemu nestanka fotozamki kod Male Kapele...

-Sudionik iznosi mišljenje kako nije problem u lovištu kao takvom, već je problem u ilegalnim radnjama koje se često provode npr. krivolov i sječa šuma. Dodaje kako smatra da se pri postavljanju fotozamki treba naglasiti koja je svrha njenog postavljanja (transparentnost); svrha je monitoring risa! Govori kako sakrivanje fotozamki ostavlja krivi dojam i svaki prolaznik koji ne želi biti viđen, maknut će je.

-JU PP Velebit (konkretno Tomislav Rukavina) spominje prijedlog o postavljanju fotozamki kao „videonadzor“ na ceste i puteve koji se nalaze unutar parka i njihovom javnom obilježavanju ko takve

-Jedan od sudionika smatra da su migranti ti koji krađu većinu fotozamki te pretpostavlja da se upravo to dogodilo s fotozamkama na Kapeli.

-Josip savjetuje da se koriste fotozamke s nevidljivim ICom (black flash). Selanec se nadovezala i rekla da za potrebe istraživanja takve fotozamke nisu pogodne zbog loše kvalitete fotografija i videozapisa.

-Tomislav priča o praćenju tragova risa u snijegu. Zamolio je djelatnike JU da budu od pomoći po pitanju toga: „Dok obavljate svoje redovne obilaske, ako vidite tragove risa, kontaktirajte nas kako bi izašli na teren i prikupili uzorke u vidu izmeta ili mokraće.“

-Selanec postavlja pitanje poznaje li netko lokalitete koji mogu biti potencijalna markirališta risa, a kao primjer navodi stare napuštene objekte?

-Josip često viđa tragove risa na terenu, prikuplja zapišani snijeg i izmet. Poznaje hotspot točke koje su markirališta risa.

-Selanec napominje da djelatnici JU mogu pomoći i s terenskim automobilima koji projektnom timu nedostaju. Za većinu terenskih istraživanja koriste se privatni automobili.

Iskustva djelatnika JU u suradnji s LIFE Lynx timom

-Josip iznosi svoja iskustva:

- generalno je zadovoljan suradnjom i želi je nastaviti
- ističe kako je on i prije suradnje radio na istraživanju risa (prikupljanje podataka - uzorkovanje, praćenje tragova)
- spominje loše baterijama kratkog vijeka zbog kojih često bitne stavke ostanu nezabilježene na fotozatkama. Primjer: izmet risa ili plijen risa ispred kamere koja ne radi zbog potrošenih baterija!

Nastavak rasprave

-Sudionica izražava želju da na Visokoj učiteljskoj školi u Gospiću projektni tim predstavi LIFE Lynx projekt. U mladim i visokoobrazovanim ljudima vidi osviještenost o potrebi zaštite prirode te smatra da projekt mogu učiniti vidljivijim.

-Selanec napominje kako se takve aktivnosti već provode. Iskoristila je priliku i zamolila sve prisutne da pomognu sugestijom po pitanju prostora za održavanje još više takvih aktivnosti. Ističe kako je osim prostora, čest problem i nedostatak auditorija.

-Selanec nadalje pita sudionike koriste li njima dosadašnji podaci za neke njihove edukacijske aktivnosti ili istraživanja

-Predstavnici NP Sjeverni Velebit ističe kako imaju volju podijeliti podatke kojima raspolažu (fotografije), ali ih koči Udruga Bioterra. Predlažu LIFE Lynx timu da im predaju fotozatkke koje će onda za njih postaviti na nekoliko lokacija.

Ispuštanje risa u PP Paklenica

-Ira postavlja pitanje koje su potencijalne prijetnje?

-Sudionik iznosi mišljenje kako prijetnji nema iz razloga što je Paklenica teško dostupna javnosti, npr. ni lovci nemaju pristup Paklenici. Isto tako smatra da ljudi općenito na tom području nisu svjesni prisutnosti riseva.

-Selanec prepričava kako je bilo na Risnjaku pri ispuštanju Dorua, gdje su bili prisutni i lovci i djelatnici JU te mnogi drugi ključni ljudi kao pomoć opstanku populacije.

-Franjo postavlja pitanje o uvjetima ispuštanja risa?

-Tomislav iznosi metodu: „Iz istog kaveza u kojem ga se doveze i ispusti ga se (težine je do 50 kg). Poželjno je da lokacija ispuštanja bude čista od vegetacije, kako bi ris imao bolji pregled terena i kako bi lakše odabrao željeni smjer kretanja nakon ispuštanja. Važno je da se lokaciji može što bliže prići automobilom.“

-Franjo sugerira da se novog risa ispusti u kanjonu NP Paklenice!

-Nadalje, priča se o potencijalnom problemu da novi ris ostane u nekom lovnom području. Selanec se pribojava da bi ris klao srne i time „nanosio štetu“ lovcima što bi ih moglo naljutiti. Postavlja pitanje kako tada reagirati?

-Tomislav misli da je Paklenica dobra za ispuštanje nove jedinke zbog velikog broja divokoza i želi vjerovati da se scenarij s klanjem srna i ljutitim lovcima neće dogoditi.

-Selanec traži sugestije i savjete za lokalne medije koji bi mogli kvalitetno zabilježiti moment ispuštanja nove jedinke.

Zaključci

-Predstavnici JU su se složili kako je veliki problem što gotovo svi prisutni imaju druge prioritete i generalno bilo što vezano za risa u vidu pomoći LIFE Lynx projektnom timu je manje prioritetno.

-Smatraju da je žalosno što im zaštita prirode nije prioritet. Realna i stvarna situacija je takva da jednostavno imaju puno drugih zaduženja i obaveza čime zaštita prirode uvelike pati.

Voditelji sastanka zahvalili su se svima prisutnima. Podijelili su im prigodne poklone i odveli ih na ručak u obližnji restoran.